

Spillene var både ifjor og i år begunstiget av et nydelig vær. De står og faller jo også med været.

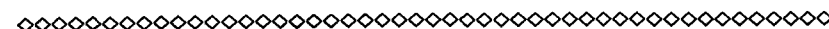
Gården Suul i Verdal, en halv mil fra riksgrensen, er første gang nevnt i den islandske saga om Gunlaug Ormstunge og Skalde-Ravn, som året 1012 fór østover fjellet for å finne valplass for sin holmgang om Helga hin fagre. Den var nektet dem på Island og likeså i Lade-jarlens rike. — Snorre forteller at Hellig Olav kom til Suul fra Jämtland og overnattet hos bonden Torgeir Flekk. Denne Suul-bonden blir også omtalt av Snorre i Magnus den godes saga, da han kommer til tinget for å få rett i en sak. Der får han kongens medhold og siden hans vennskap med.

Den opprinnelig gården Suul er i dag en grend på 10—12 gårder.

Isranunkel (reinblom) fra Blåho

Arne Falkanger

TURISTFORENINGENE OG SAMFUNNET I DAG

Av Reidar Jørgensen

Dagens krav er tempo, effektivitet, presisjon og rasjonelt opplegg av alt arbeide. Det er klart at en får ikke dette gratis, det må bli en betydelig påkjønning på alle mennesker som skal greie de prestasjoner som forlanges.

Hvis menneskemateriellet ikke skal bli utslitt, må der ikke bare bys gode materielle vilkår, men også muligheter for åndelig avspenning og tidvis hel avkobling fra hverdagens påkjønning. Det kan vel trygt sies at dette er et samfunnsproblem.

I et par menneskealdre har turistforeningene landet rundt drevet et intenst arbeide på ideell basis for å få så mange mennesker som mulig til å søke ut i skog og mark og til å bruke sine ferier og fridager til turer i fjellet. I kroner er der investert millioner i hytter, vardinger, klopper, propaganda, og i frivillig arbeide har der i alle disse år vært ydet arbeidstimer som i antall sikkert holder tritt med antall kroner som er brukt opp.

For meg — og sikkert også for mange andre som er delaktig i ansvaret for ledelsen av en turistforening — dukker der av og til frem spørsmål som forlanger svar: Er vi tilbøyelig til å overvurdere betydningen av vårt arbeide? Teller arbeidet rent samfunnsmessig? Drives arbeidet etter rett kurs, eller er vi selv ofre for tidens heseblesende jag? Hvor langt skal vi følge med i galoppen som tidens moderne, tekniske hjelpemidler setter i gang?

Vi som står for styret i Trondhjems Turistforening ville svært gjerne ha en pekepinn fra folk som har betingelser for å bedømme

problemene og som kan gi både ris og ros. Vi sendte derfor en henvendelse til en del folk som inntar en representativ plass i vårt samfunnsliv, og det var en stor glede for oss at så mange av dem fant tid til å sende oss sitt svar. For sikkerhets skyld innledet vi henvendelsen med «dette gjelder ikke penger» for å hindre at den gikk loddrett i papirkurven. Vi antydte våre problemer og ga hver enkelt høve til å svare helt fritt, men som en rettleiding formulerte vi følgende fem spørsmål:

1. *Mener De at arbeidet har samfunnsmessig betydning og vil få økt betydning slik som utviklingen arter seg?*
2. *Mener De at fotturer og turløping på ski i fjellet er den beste eller blant de beste former for mentalhygiene?*
3. *Mener De at turgåing er en allemannsidrett som styrker fysikken og derved fremmer arbeidslysten i den daglige gjerning?*
4. *Mener De at turistforeningene bør fortsette sin ekspansjon for å trekke ennu flere folk til fjells?*
5. *Mener De at arbeidet har riktig kurs eller kan De legge frem nye synspunkter?*

Og her er svarene fra dem som har vært så elskverdige å sende oss sin hilsen:

Reidar Brekke,

Adm. direktør for Trondhjems Forsikringsselskab A/S.

Turisme står for meg som den ideelle uttrykksform for menneskelig naturglede — fordi jeg selv aldri har vært turist.

Jeg ble i sin tid ført ut i naturen som jeger og fisker og lærte å se på naturen som et virkefelt for mine naturlige anlegg og lyster. Jeg er ikke stolt av det. Jeg har alltid i misundelse skulet til turistene som kunne ferdes i naturen som tilskuere og være tilfreds med det. De forbruker intet av naturen — de kan glede seg over den uten å ta noe fra den. Alt arbeide som nedlegges for å lede mennesker ut i naturen står for meg som samfunnstjeneste av stor betydning. Trondhjems Turistforenings innsats har imponert meg meget og hvor det gjelder kursen har jeg i særlig grad gledet meg over det

initiativ som er tatt i de senere år for å vekke interesse for enkeltheter i naturen.

Mange turister fører dagbok over sine turer hvor de gjør notater om hvilken rute de har fulgt, hvilke fjell og elver de har passert osv. Disse notater har sjelden verdi for andre enn dem selv. Hvis man kunne få innarbeidet en lyst til også å notere de blomster, insekter og dyr de har sett og møtt på sin vandring, ville det ikke bare utvikle en observasjonsevne hos dem selv, men også gi stoff av almen interesse.

Det er naturligvis min egen mani for funksjon i naturen som er bakgrunn for en slik tanke, men det kan jo være likesinnede også blant turister. Kontakten med naturen blir utvidet og det ville bygge bro mellom turistene og alle andre som ser det som en oppgave å verne om våre naturherligheter.

Kanskje et slikt tiltak kunne fortjene en oppmuntring i form av en prisoppgave innen foreningen — «Årets beste turistrapport».

Karl Evang,
Helsedirektør.

Helsedirektøren sendte oss manuskriptet til sitt kåseri «Friluftsliv og helse». Dette kåseri inneholdt så mange positive ting at det er med største beklagelse vi må nøye oss med å sitere siste del:

Det tales i våre dager med rette meget om nødvendigheten av å slappe musklene. Det pekes på at mange av oss går galt, sitter galt, ligger galt, og arbeider galt, for anspent og stramt. Det er atskillig riktig i dette, og det kan være av stor praktisk betydning ikke minst i dagliglivet og arbeidslivet. Bak de altfor spente musklene ligger ofte spente nerver og spente sinn, og ved bevisst å slappe musklene og bruke dem riktig, er det nok mulig at det også kan virke tilbake på nervene og sinnet. Men vi kan jo dessverre ikke gjøre oss håp om på denne måten å fjerne selve årsakene, i hvertfall ikke de dypest liggende årsakene til det spente sinn, bare ved å gjøre avslappende muskeløvelser etter diktat fra radioen om morgenen. Noe helt annet blir det hvis en kan slappe musklene av under riktig bruk ute i terrenget. Her kommer naturen oss til hjelp. Her

står ingen sensasjonshungrige herrer med stoppeklokke, her venter ikke halve nasjonen i spenning på at noen skal få lagt ballen bak målmannen, her brøler ikke et mangehodet uhyre fra tribunene. Her er mennesket i sine naturlige omgivelser og kan virkelig slappe av. Men vi må komme bort fra den primitive tankegang om k r o p p e n. Sinn og kropp er ett, den mentale og den legemlige helse er to sider av samme sak. For familien betyr et riktig opplagt friluftsliv noe samlende, noe som alle kan glede seg over, og se frem til, noe som bidrar til å motvirke den oppslitning og spalting som finner sted i det daglige jaget i ukens løp hvor enhver strir med sitt. Men vi må se videre enn dette. Livet er hardt mot mange mennesker, ja de fleste av oss syns vel kanskje at livet er særlig hardt mot oss. «Alle tenker på seg, det er bare jeg som tenker på meg», som det heter hos en aktet forfatterinne. Slik selvmødigheten er naturligvis ikke av det gode, men også det tyder på for mye slit og press, og hvorom allting er så trenger alle avlastning, og avspenning, men også avveksling, og de trenger ro. I et moderne samfunn vil de fleste av oss hver dag bli pisket opp i en nerve-spenning og anspennelse som ikke er naturlig og iallfall ikke sunn, avisene faller hver dag over oss med sine opphissende spådommer, med ulykker og nød; Kringkastingen bringer de siste nyhetene rett inn i stuen så å si med maten og under arbeidet. Husleie og klær, regninger og sykdom skal betales. Dette er mange klar over og søker til en viss grad å verge seg imot, skjønt det jo ikke er lett. Til dette kommer at vi hver dag stimuleres til kanskje å yte over vår evne med de utallige krav som stilles, det de andre venter av oss, og ved det vi krever av oss selv. Nesegrus stuper vi hver morgen ut i oppgavene med det lille overskudd og den friskhet som en god natts søvn har gitt. Nokså utpumpet, trette og uten særlig overskudd karrer vi oss hjem på hverdagskvelden. Her er det friluftslivet kan komme inn for den som forstår å bruke det, den store og naturlige medisin, den som ikke etterlater noen usmak eller bakrus. Hver har sin smak, og man må forsøke å utvikle den gjennom erfaring. Under en sakte susende gran, hvor fuktigheten langsomt finner veien nedover millioner av grønne barnålsfingrer, har sikkert mangt et slitent og skuffet menneske slikket sine sår. Ute ved

kysten hvor kontrasten mellom det knudrete og lukkede landet og det åpne havet nesten sprenger vår oppfatningsevne, har mungen forvirret og usikker plutselig fått syn for noe han ikke skjønte før. Oppe på fjellet med vidde, ro og klarhet har grumset og bunnfallet fra konfliktene og vanskeligheten ofte seget til ro i det urolige sinnet. Dette skal ikke være noe forsøk på høystemt naturromantikk, men det bygger på den enkle erfaring at hvis et menneske skal få hvile fra det daglige presset, fra alle de irriterende og stimulerende ting som omgir oss, da trengs avstand. Hjemme eller på arbeidsplassen, omgitt av alt det som stimulerer oss til aksjon og som krever noe av oss, har mange vanskelig for å falle til ro. Det er nødvendig for oss alle å få våre egne problemer på avstand. Da først ser vi de rette dimensjonene, da først ser vi at vi kanskje har gjort en mygg til en elefant, at vi har kjempet mot værmøller. Mange har gjort den erfaring at de på avstand lettere ser det positive, det som binder sammen. Aggressiviteten blir mindre. Og først og sist, ute i naturen faller de aller fleste til ro, får hvile litt, får ny spennkraft. Her er skjønnhetsinntrykk for enhver smak og mulighet for den adspredende hobby som hver måtte ha lyst på. La oss øse flittigere av den kilde til god helse vi nettopp i Norge har i mulighetene for friluftsliv. Noen rydder sti eller planter skog, og de fleste går ganske enkelt og drømmer. Etterhvert kommer kanskje evnen til å føle seg ett med eller gå opp i naturen, en følelse som er vanskelig å beskrive, men som åpenbart må henge sammen med dype og opprinnelige drag i menneskenaturen. Det kan vi se på den mentale ro og kraft som mange mennesker henter gjennom sitt samvær med naturen.

La oss øse flittigere av den kilde vi nettopp i Norge har i mulighetene for friluftsliv.

Arne Fjellbu,
Nidaros' biskop.

Jeg vil gjerne svare på Deres spørsmål.

Ad. 1. Ubetinget ja. Det er ikke tvil om at Turistforeningens arbeid har den aller største betydning for å oppdra en sunn slekt,

og jo mere livet spesialiseres og standardiseres, desto større betydning får samlivet med naturen.

Ad. 2. Ubetinget ja. Man kunne godt skrive en avhandling, om fotturene og skiløpingen sett i forhold til mentalhygienens. Der ville det være lett å finne eksempler.

Ad. 3. Hører ikke med under mitt departement. Det kan legene svare på.

Ad. 4. Ja.

Ad. 5. Det som fra kirkens side alltid er problemet, det er forholdet til søndagen. Vi kan jo ikke gå med på at naturens kirke kan erstatte evangeliets forkynnelse som det lyder i våre kirker. For all idrett bør jo målet være: en sunn sjel i et sunt legeme. Og der er det av stor betydning at Turistforeningen ikke glemmer det første ledd i denne setning. Vi må jo si at innenfor idrettskonkurranser er interessen for centimeter blitt større enn interessen for høyere mål. Men dette er jo en annen historie som ikke gjelder Trondhjems Turistforening.

Men ut fra disse synspunkter er jeg meget takknemlig mot Trondhjems Turistforening for det utmerkede samarbeid vi har når det gjelder våre påskeandakter og gudstjenester på utfartsstedene i påskeuken. Ved den forståelse som Trondhjems Turistforening har vist, har den også gitt uttrykk for at den vil gå inn for å oppdra mennesker med en sunn sjel i et sunt legeme, og da er kursen den riktige.

W. Hansteen,
Generalløytnant.

Ad. 1 og 2. Ja, ubetinget.

Ad. 3. Hvis en går tur selv og merker virkningen og kikker på og snakker med de folkene som gjør det samme og som en møter, så er man ikke i den minste tvil om at turgåing er av overordentlig betydning for styrken den gir en på kropp og også på sinn og dermed mere både av krefter og lyst til å gjøre den daglige jobben.

Ad. 4. Atter ubetinget ja.

Ad. 5. Jeg tror arbeidet som det drives i dag — slik som jeg har forstått det — går etter riktige linjer. Men jeg vil føye til en ting og det er at både Trondhjems Turistforening og andre turistforeninger og organisasjoner for friluftsliv i den tiden som vi nu er i, må tenke nøye gjennom de konkrete mål de stiller seg. Med dette mener jeg at man også på vårt område her for ofte lar seg lede av slagord som brukes til å dekke over en mengde forhold hvor de ikke egentlig har noe å gjøre: «Utviklingen», «Turisttrafikken», osv. Til ytterligere klargjøring vil jeg si at jeg mener at det er ikke alle områder hvor friluftsfolket ferdes der det skal være for lett å komme frem og for mye av livets behageligheter å finne. Ikke alle steder skal kunne nåes med hele familien, fra de små på 2 år til oldemor på over 80. Det skal være noen områder som byr mål for de friske og spreke, og de finnes innen vide aldersgrenser, og endel mål som endog for disse krever at de er i sin aller beste form. Det behøver ikke være en restaurant alle steder som folk skal ha som endepunkt for en tur. Ikke alle ruter skal være så vel oppmerket at alle kan gå dem «med hue under armen». Iblant skal en være nødt til å vasse i en elv eller ta noen andre vanskeligheter. Det skal med andre ord være noe å strebe mot for alle. Det er tilbakevirkningen av slikt som trekker oss noe lenger oppover enn der vi var før.

Og så må man passe på biltrafikken. Ikke alle steder bør nåes i bil. Å bruke bilen for å komme til nye og fjerne steder, ja ikke helt frem, forresten, det er all right. Men bilen skal ikke være der for å kunne nå i sittende stilling og på en halvtime dit som man ellers måtte bruke et par timer på, å gå til. Og fremfor alt skal en sørge for at der hvor mange folk bruker benene som fremkomstmiddel, enten det nu er på ski eller virkelig til fots, der skal ikke andre kunne jage dem og ose dem og skremme dem og støve dem til med bil. Det er her en må se nøkternt på saken og tenke på hva det egentlig er som er meningen med det hele for å gi flest mulig utbytte av friluftslivet, og ikke momentant stoppe all tenking hvis noen kommer og sier «Utviklingen», eller noe lignende.

Dette er kanskje unødvendig å si til Trondhjems Turistforening, men det er i alle fall mange andre som glemmer å tenke på disse

poenger ofte nok, så jeg tar dem med for sikkerhets skyld når jeg nu er spurt om min mening.

Arne Johnsen,

Direktør for Norsk Folkeferie.

Turistforeningens vennlige forespørsel til meg vil jeg gjerne svare på. De spørsmål som er stilt henger egentlig så nøye sammen og griper så inn i hverandre at jeg vil foretrekke å besvare de enkelte spørsmål i et felles svar.

Vi er alle slaver av guden «Tempo», og en må stille seg det spørsmålet: Hvor går grensen for den menneskelige evne til å holde ut fysisk, og ikke minst psykisk, i den rasjonaliseringens tidsalder vi er inne i, og den tid som vi går inn i, med atomkraftens innpass i produksjonen? Menneskekroppen er ingen maskin. Den har sin begrensning, og hvis vi ikke skal bli en slave av maskinalderen og atomalderen, må menneskenes daglige liv og daglige arbeidsrytme tilpasses på en helt annen måte. Og her kommer spørsmålet om avkobling og rekreasjon på et betydelig videre plan enn vi kjenner i dag, inn.

Vi har den store fordel at vi bor i et land som har de naturlige forutsetninger for en avkobling og rekreasjon i naturen. Og i denne sammenheng har det arbeide som våre turistforeninger utfører og planlegger den aller største betydning, og vil i framtiden bety mer enn noen gang tidligere.

Norge rangerer som et betydelig turistland, og jeg er personlig overbevist om at vi i framtiden, med den tekniske utvikling, har alle forutsetninger som betinger at vi fortsatt vil være ett av de land hvor turister fra andre land vil søke hen for rekreasjon og avkobling.

Den tekniske utvikling, ikke bare i arbeidet, men også i det daglige liv i hjemmene, vil føre med seg at menneskene vil føle et behov for å søke tilbake til det primitive, til det enkle i den tid de skal ha sin fritid og sin ferie. Derfor vil Norge, med sine naturherligheter, med sine hytter og hus og ikke borge og luksushoteller, bli et søkt turistland. Det var å ønske at alle som har interesse av og er knyttet

til turistnæringen i vårt land ville ha dette for øye. La oss få beholde vår opprinnelige karakter, vårt lands enkelhet. La oss så langt det er mulig få beholde våre fjellvidder fri for stålet og betongen og asfalten. Dermed er det ikke sagt at jeg mener at vi ikke skal få visse ferdselsårer gjennom våre vidder som kan binde landsdelene og distriktene sammen og gi lettere adgang for almenheten å komme fram til fjellet. Men la oss ellers holde de enkelte områder i sin naturlige skikkelse.

Jeg er full av beundring for Den Norske Turistforening, for Trondhjems Turistforening og de øvrige turistforeninger, for den bestemte holdning de har inntatt, og ikke falt for fristelsen til å «mekanisere» sin virksomhet, at de har holdt fotturismen hevet som en fane og en hovedoppgave for sin virksomhet, og holdt sine hytter rundt på fjellet i den enkle og koselige standard som vi alle liker. En gang vil vi takke turistforeningene stort for dette.

La meg komme med en personlig bekjennelse til slutt. Noen feriedager i fjellet, sommer og vinter, inngår som en naturlig og nødvendig ting for meg personlig, for å skape likevekt i arbeidet og dagsrytmen.

Arne Meidell,

Generaldirektør for Aktieselskapet Borregaard.

Etter hjemkomst fra reise finner jeg Deres skrivelse av 16. ds. — Henvendelsen moret meg og gledet meg, og da jeg så konvolutten, tenkte jeg at dette gjelder penger, hvilket det altså ikke gjør.

Til de forskjellige punkter vil jeg gjerne svare:

1. Absolutt ja.
2. Jeg tror dette er meget viktige faktorer.
3. Etter fotturer og skiturer i fjellet har jeg følt meg i glimrende form. — På den annen side kan man føle seg litt trett hvis man tar for hardt i lørdag/søndag, når man ellers i uken har stillestående arbeide.
4. Ja.
5. Jeg har en følelse av at arbeidet drives i riktig og god retning.

Henrik Seyfarth,

Dr. med., spesialist i nevrologi.

1. Ubetinget ja.
2. Ja.
3. Gjøres det fornuftig, er det et meget godt middel til å bevare de legemlige og åndelige funksjoner. Jeg forynges på min hytte i fjellet.
4. Ja. Det primitive turliv gir oss anledning til å være oss selv, og bør i langt større grad enn nå brukes som motvekt mot bysamfunnets kunstige tilværelse.
5. Kursen er bra. Jeg tror at man bør utvide arbeidet til å gi barna en fysisk oppdragelse som gjør at de i større grad har lyst til å bruke kroppen. Den naturlige trang til å bevege seg er ofte blitt ødelagt av at de må sitte stille på dårlige skolepulter. På skolen må de lære å puste, sitte, stå, gå riktig, noe som er avhengig av at de først oppøver muskelfølelsen.

John Aae,

Disponent, ordfører i Trondheim.

I vår rastløse og hektiske tid er det sikkert av stor betydning for det enkelte menneske og dermed også for samfunnet at kontakten med vår herlige natur holdes levende, og her har turistforeningene en stor oppgave.

Fjellet er nok helsebringende både sommer og vinter når det bare vises den nødvendige forsiktighet. Særlig gjelder dette vinters tid. Jeg synes mange har for liten respekt for fjellet og for naturkreftene.

Fjellet er en herlig ferieplass, hvor en kan hente sunnhet og styrke både for kropp og sjel. Personlig har jeg mest holdt meg til sjøen i sommerferiene, kanskje fordi jeg er vokst opp ved sjøen, men med rikelig adgang til å vandre på fjellene som stiger opp fra fjorden. Kombinasjon og avveksling uten å framheve det ene foran det andre.

Det er naturlig at turistforeningenes arbeid konsentreres om fjellet, fordi det byr de største muligheter så å si året rundt. Det fortjenstfulle arbeid som Trondhjems Turistforening driver for å bringe folk ut i naturen, får stadig større og større betydning. Slik samfunnsutviklingen går, samles befolkningen mer og mer i by- og industrisamfunn. Det betyr derfor meget for menneskene i disse tettbygde strøk at de i fritiden så ofte som mulig kan vende tilbake til naturen. Derfor bør dette arbeid støttes av alle.

Til slutt bringer vi svaret som overlegen på Østmarka sykehus — Sinnsykehuset for Trondheim og Trøndelag, **August J. Nissen**, har sendt oss:

TID

«Dei gamle fjell i syningom er alltid eins å sjå,» synger Ivar Aasen og det er nok riktig fra et menneskelig synspunkt. Ivar Aasen visste neppe at hvis man fulgte en geolog opp på toppen av Hornet i Oppdal, ville han kunne vise en fossiler som kunne fortelle at en gang lå også dette mektige fjell under havflaten. Men dette var for millioner av år siden, lenge før noen Adam hadde slått opp sine øyne.

Intet menneske har erfaret det vi kaller geologisk tid. Våre fjell forandrer seg ikke noe å regne med fra generasjon til generasjon eller gjennom noen sølle tusen år. De er alltid «eins å sjå». Vi menneskers forhold til slik tid er litterært-vitenskapelig. Geologiske tidsaldre, millioner, milliarder år er begreper som i det hele ikke er tilgjengelig for menneskelig tanke og følelsesliv.

Hva er da tid? De fleste vil vel si at det er bevegelse, forandring, og så bundet er vi til klokke og almanakk at de fleste av oss sikkert først og fremst regner med en objektiv tid. En tid som har sitt grunnlag i bevegelse utenfor oss selv.

Skal vi imidlertid få et begrep om hva tid er, må vi nok ta oss selv, mennesket, som utgangspunkt. Tid blir da en subjektiv opplevelsesform, en måte hvorpå vi opplever verden. Filosofen Kants vitenskapelige storverk var nettopp at han viste at tid og rom er noe subjektivt, noe som hører selve sjelen til. Han betegnet dem

som «kategorier», vi kan si kvaliteter som vi ordner våre sanseinntrykk i. Alle de sanseinntrykk, som vi mottar og som utgjør vår verden, blir plasert et sted i rommet og et sted i tiden.

Tiden blir således forbundet med selve det å leve. Vi opplever vårt liv, selve vårt innerste jeg, på det intimeste knyttet til tiden. Og betrakter vi fenomenene ennå nærmere, vil vi forstå at tiden er virkelig en del av livsprosessene. Når vi sier «livsprosesser» mener vi nettopp noe som beveger seg, noe som går fremover. Det latinske ord «procedere» betyr å skride fremad. Og tid er bevegelse.

Det som nå er interessant i denne forbindelse er at livsprosessene spiller av i lovbestemte rytmer. Hele vårt livs utviklingshistorie er rytmisk bestemt. Ja, slektens utvikling synes også å ha sin bestemte rytme. I vårt liv ser vi at etter så og så mange år inntreffer bestemte biologiske og/eller psykologiske fenomener. Når tiden er inne, kommer puberteten, alderdommen o. l. Og når våre dager er talte, dør vi alle sammen i noenlunde samme alder, hvis ikke sykdom bryter livslinjen på et tidligere tidspunkt. Det hele er lovbestemt og hører til det vi kan kalle vår «livsrytme».

Men også i det mindre er vårt liv rytmisk beveget. Søvn og våken tilstand, fordøyelsesorganenes prosesser, urinorganenes, sexualorganenes, for ikke å snakke om slike jeg-nære bevegelser som åndedrettet og hjerteslagene, hele vårt legemes liv utfolder seg i periodiske, rytmiske bevegelser. Vi taler om dagrytme og om døgnrytme og tiden blir således noe av det mest sentrale i vårt liv. Under sykdom mister enkelte pasienter nettopp denne nære kontakt med tiden. Svenskene har en vakker betegnelse for å dø: «Han har gått ut ur tiden», sier de.

Men vi kan gå spørsmålet ennå nærmere inn på livet. Vi vet alle at liv er nær forbundet med forbrenning. I cellene forbinder eggehvitenes, kullhydratenes og fettstoffenes kullstoff og vannstoff seg med surstoff og under denne prosess utvikles varme og utføres arbeide. Imidlertid er det slik at denne kjemiske prosess foregår på en annen måte inne i cellen enn utenfor organismen. Hvis vi i ovnen eller i laboratoriet forbrenner et gram sukker, utvikles nesten eksplosjonsaktig 4,1 kalorier. Inne i cellen skjer denne forbrenning slik at det frigjøres bare små mengder energi ad gangen. Forbren-

ningshastigheten er under kontroll og man kan vel nesten si at det er denne forbrenningshastighet som bestemmer vår livsrytme. Disse rent fysiologiske tildragelser i alle celler, også nervesystemets, bestemmer vår reaksjonshastighet, og denne vår organismes livsrytme, vår reaksjonshastighet må vi anta er av grunnleggende betydning for hvordan vi opplever «tiden».

Det vi kaller «tid» er således dypt biologisk begrunnet. Vi kan tale om «biologisk tid» og vi kan også tale om «psykologisk tid».

Det jeg vil ha frem og vil presisere, er at tidsopplevelse er et fenomen som er forbundet med de grunnleggende biologiske prosesser i vårt legeme og spiller av i samme rytme som disse.

Forbrenningshastighet — biologisk tid — psykisk tid — slik ser forbindelsene ut.

Men denne vår kropps og vårt sinns livsrytme står også i intim kontakt med hele den omgivende natur. Den henger sammen med himmellegemes gang, med sommer og vinter, med løvsprett, blomstring og løvfall, og vår egen tid er fellet inn i altets som et lite hjul i det store urverk eller som en stemme i et veldig orkester. Det er av den største betydning for den enkelte organisme å være i harmoni med dette naturens store orkester.

Hva er det egentlig som nå har skjedd i menneskenes verden? Vi oppfant hjulet og hjulet gikk fortere og fortere, alltid fortere og fortere. Teknikken skapte en ny «tid», en ny livsrytme. Det er ikke lenger våre indre biologiske prosesser og naturen som omgir oss, som bestemmer vår psykiske tid, det er en teknisk utenverden som krever av oss stadig hurtigere sjelelige reaksjoner. Men denne reaksjonshastighet har en grense, visstnok forskjellig hos de forskjellige individer, men en grense finnes hos oss alle. Det moderne storbymenneske lever tett inntil denne grense, mange overskrider den. Det er slik «vår rastløse tid», «fartens tidsalder» krever sin tribut og vi betaler den i form av stadig større nevrosehypighet. Teknikken er menneskenes velsignelse og forbannelse. Hvordan skal vi kunne redde oss ut av dens forbannelse? Hvordan skal vi kunne stoppe det stadig økende fartsraseri? Dette er vanskelige spørsmål å svare på i dag. Rent generelt kan vi si at den tekniske tid må avpasses etter den biologiske, ikke omvendt, som det skjer

i dag. Her ligger det veldig mentalhygieniske oppgaver foran oss. Oppgaver som krever et meget inngående og et vidtfavnende studium.

En ting kan vi si med sikkerhet, at den gamle appell om å vende tilbake til naturen, i dag lyder sterkere enn noensinne. Nutidsmennesket må iallfall til sine regelmessige tider ha mulighet for å stemme sin egen livsrytme, sin egen kropps og sitt eget sinns tid inn i den store harmoni med himmel og jord og hav.

De institusjoner som hjelper oss med dette utfører et grunnleggende mentalhygienisk arbeide og dem vier jeg denne lille studie.

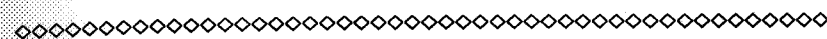
«I dalom leikar sveinane og leiken den er stutt
men dei gamle merkje-steinane, dei standa like trutt».

Vi sender en hjertelig takk til alle dem som sendte oss sine tanker i forbindelse med de problemer vi la frem.

Konklusjonen kan ikke bli annet enn en manende appell til alle: Slutt opp om arbeidet med å trekke menn og kvinner i alle aldre til sjøen, til skogen, til fjellet, — ut i naturen!

Formannen i stum beundring Arne Falkanger

TURKOMITEEN — 25 ÅR

Av Magne Haave

Om 75 år kan TTT (forkortelse for Trondhjems Turistforenings Turkomite) feire 100 år — akk, hvor tiden går.

På et for øvrig meget hyggelig årsmøte i TT (møtet ble holdt i Blåsalen på Grand (Misjonshotellet) ble det foreslått at foreningen skulle gjøre noe mere enn bygge hytter i fjellet. Ungdommelige elementer foreslo en turkomite nedsatt, og tross seig motstand gikk forslaget igjennom. TTT var et faktum, men hadde til å begynne med liten glede av sitt opphav, som nærmest betraktet avkommet som en kilde til megen ergrelse og store utgifter. Ja, det ble tydelig sagt fra at hovedkassen var stengt for bidrag av enhver art. Tross dette tok turkomiteen fatt med det mål for øyet at turer skulle arrangeres og helst på en sådan måte at de også ga penger i en tom kasse. Slik gikk det til at TTT ble litt av en stat i staten, og dette forhold består delvis enda, men nå på en langt hyggeligere måte idet farskapet er godkjent og «barnet» har vist oppriktig hengivenhet for opphavet i form av ganske storstilte gaver.

Gjennom disse 25 år har turkomiteen hatt en nokså konstant ledelse. Formennene har vært: Haakon Aas, Jon Berg, Hilmar Nilsen og Per Vinje. Den første komité besto av følgende ivrige fjelltravere: Haakon Aas, Per Vinje, Magne Haave, Egil Lie, Astri Mittet, Jon Berg og Olaf Jensen. (Møteprotokollens rekkefølge).

De første turene foregikk i nært samarbeide med Dagsposten. Den første skitur gikk til Kjøli gruve. Det var i de dager da det enda var fastboende folk der oppe og gruva var i drift. Navn som